

132 kV Nord-Senja tilsvar til innkomne høringsinnspill per 19.10.20

Innhold

Einar Paul Helge Jensen.....	2
Bjarte Berntsen.....	2
Britt Anethe Nordmo.....	3
Helge K. Johnsen.....	3
Stønesbotn Utmarkslag v/ Jarle Elverland	4
Kirsten Synnøve Hansen.....	4
Nord-Senja Utmarkslag	4
Eirik Andreassen	5
Statskog	6
Statnett.....	6
Senja Kommune	7
Kvaløya RBD v/ Risten Turi Aleksandersen.....	7
Norske Reindriftsamers landsforbund	8
Nord-Senja Reinbeitedistrikt	8
Sametinget - Reindrifta	10
Sametinget - Kulturminner.....	11
Sjømatklyngen Senja	12
Fiskeridirektoratet.....	12
Senja Turlag v/ Roger Konradsen	13
Ishavskystens friluftsråd v/ Toril Skoglund.....	14
Forum for Natur og Friluftsliv	14
Hveding Eiendom	15
Skarven Idrettslag.....	15
Brensholmen/Sommarøy utviklingslag	15
Tromsø Kommune	16
Fylkesmannen.....	16
Troms og Finnmark fylkeskommune	17

Einar Paul Helge Jensen

Grunneier på eiendommen 61/7, Vika, nord for Silsand, direkte berørt av linjetrasé.

Einar Paul Helge Jensen påpeker i sin høringsuttalelse datert 11.10.2020 at eiendommen hans vil bli berørt i form av at skog vil bli hugget ned og at det aktuelle området ikke lenger kan produsere skog pga at kraftgate alltid må ryddes for tilvekst av skog. Han informerer videre om at skogen i all hovedsak er bjørk, dvs skog som er godt egnet til brensel. Han forventer derfor at ARVA gjør følgende:

1. All skog som hugges i forbindelse med etablering av kraftlinje blir kvistet, kappet i passe lengde og reist/stablet slik at han får enkel tilgang til dette med traktor (Helst plasseres så nær som mulig eksisterende turløype.
2. At ARVA betaler kostnader med taksering av fremtidig tap pga av mangel på tilvekst av skog. Takseringen må utføres av personale fra Troms Skogselskap

Tilsvar:

ARVA tar innspillet til etterretning. Vi vil få gjennomført en taksering i tilknytning til utarbeidelse av grunneieravtaler. Det vil også ses på hensiktsmessige måter å tilrettelegge på for at skogen som hugges, kan hentes ut, men omfanget av tilrettelegging avveies i forhold til omkostninger og at vår utbetaling normalt vil inkludere verdien av stående skog.

Bjarte Berntsen

Bjarte Berntsen representerer eierne av småbruket Nordheim i Øveråsen (Gnr/bnr 75/7 og 75/19), og leverte høringsinnspill 15-10-2020.

Han skriver at de i utgangspunktet ønsker at kraftlinja følger eksisterende høyspentlinje nordover som i dag går gjennom ubebodde områder. Det etterlyses også bedre kart.

Han mener at traséalternativet merket 2b ikke er akseptabelt for naboene, og primæralternativet er bedre enn 2a. Videre ber han om at følgende tas hensyn til:

- Traséen legges langt unna bebyggelse og hytter. Det vil kraftlinja bli dersom den legges på den totalt ubebodde østsiden av Lakselva. Derfra kan linja krysse over Stormyra som ikke vil bli bebodd. Her er det også allerede eksisterende høyspenttraseer man kan følge. Det stilles spørsmålsteget ved hvorfor traséen legges så nærme krysset opp til Øveråsveien
- Han ber om varsomhet ved badeplass (fiskeplass med Gapahuk, Grasmyrskogen elveeierlag) og ved fossen.
- Han mener at kryssing mellom vei (kryss Øveråsen) og hytte vil forringe hytteeiendommen nedenfor Øveråsenkrysset.
- Det poengteres også at slik traséen er nå kan det se ut som den krysser over moltemyrene, mellom Lakselva og Grasmyrskogveien. Han ber om at det tas hensyn til dette ved valg av trasé, og ønsker forøvrig tilsendt bedre kart.

Tilsvar:

ARVA er takknemlig for konstruktive innspill som dette. Når det gjelder foreslåtte linjetraséer er det en rekke hensyn som ligger til grunn for omsøkt løsning, men samtidig vil det alltid være positivt med ytterligere lokal informasjon for eventuelle justeringer.

I utgangspunktet er passeringen av Grasmyrskogveien nær avkjørsel til Øveråsen et kompromiss hvor vi holder god avstand til boligbebyggelse, mens vi ligger på «baksiden/og på siden av» omtalt hytte. Om vi skal gå øst for hytta må vi gå langt øst for ikke å ligge mellom hytta og elva, noe vi tror er mer uheldig enn å ligge på vestsiden, hvor det er noe skogdekning.

Forslaget til traséendring, hvor vi går øst for Lakselva, innebærer en betydelig omlegging, og vil forutsette ekstra vinkelmast og skarpere vinkler, noe som fordyrer linjen. Det samme vil den økte lengden på linjen gjøre. På den andre siden vil justering av linjen kunne tilsa at vinkelpunktene kan plasseres nær eksisterende vei, som innebærer enkel atkomst, og det kan oppnås noe mer parallelføring med eksisterende linje. Vi ser likevel ikke at dette samlet sett fremstår som en bedre løsning enn omsøkt alternativ, og ARVA står i så måte ved vår opprinnelige søknad på denne strekningen.

Britt Anethe Nordmo

Uttaler seg på vegne av grunneierne på Lysvang (Gnr/bnr 90/4). Eiendommen er direkte berørt.

De aksepterer ikke traséen fordi den

1. er for nærme bolighus i forhold til strålingsfare
2. går gjennom et plantefelt
3. forringer verdien og går ut over driften av eiendommen

Tilsvar:

ARVA tar innspillet til etterretning og ser på muligheten for avbøtende tiltak. Vi understreker likevel at avstanden til bolighus ikke tilsier noen form for strålingsfare.

Vi legger nå opp til en justering av traséen som innebærer at eksisterende 22 kV kraftlinje kables og ny linje i større grad legges i denne traséen. Avstanden til linjen blir da mer enn 120 meter, og det vil bare være denne ene nye linjen som er synlig. Linjen blir vesentlig større enn eksisterende, men vil ligge i god avstand og på baksiden av eiendommen sett i forhold til utsiktsretning. Hovedendringene, foruten økte dimensjoner vil omfatte økt bredde på ryddegate. Vi mener dette da ikke vil gå ut over driften av eiendommen i vesentlig grad.

Helge K. Johnsen

Helge K. Johnsen uttaler seg på vegne av flere grunneiere på strekningen Revet – Bukkemoen.

Innspillet er signert for følgende eiendommer: Grn/bnr: 97/7; 97/1 og 3; 97/2 og 4; 90/1; 90/4 og 90/16.

De krever at linjen bygges over Snauheia (SS5) fordi omsøkt linje kommer for nær boliger og hytteområder. De er dessuten bekymret for stråling og konsekvenser for jakt og friluftsliv.

De er uenige i deler av konsekvensutredningen gjort for friluftsliv og avveiningene som ligger til grunn for å gå langs Lysvatnet fremfor å gå over Snauheia. De mener at ARVA gir en misvisende og bagatelliserende beskrivelse mht friluftsliv og landskap i søknaden.

De er også skeptiske til konsekvenser for elgen som de mener kan forsvinne fra området som følge av ryddegaten, og for orrfugl og rype, som de mener kan kollidere med linene.

Tilsvar:

ARVA vil ikke endre søknaden til å gjelde alternativet over Snauheia, men vi legger opp til ytterligere avbøtende tiltak langs Lysvatnet, ved å kable eksisterende 22 kV og justere ny trasé inn i denne.

Vi vil understreke at vi i søknaden ikke har ønsket å bagatellisere eller gi misvisende informasjon, og beklager om ordvalgene våre har gitt dette inntrykket. Men vi synes dette virker å være tatt litt ut av sammenhengen det står. Vårt poeng i søknaden var at når vi valgte traséen med minst negative konsekvenser for reindriften så var dette samtidig alternativene med minst negative konsekvenser for landskap og friluftsliv. Vi har ikke gitt uttrykk for at det ikke fortsatt er negative konsekvenser også ved omsøkt løsning, og dette fremkommer rimelig klart i søknaden.

De faglige vurderingene gjort for friluftsliv står ved lag, men vi innser at det alltid vil være flere syn på slike vurderinger. Avveiningen mellom å samle inngrep versus å legge dem i god avstand fra bebyggelse er alltid en utfordrende oppgave, der det ofte er motstridende interesser mellom lokalbefolkning og ulike andre hensyn med tilhørende ansvarlige forvaltningsmyndigheter.

I forhold til elgjakt vil vi påpeke at forskning blant annet gjort av NINA tilsier at elgen tiltrekkes av ryddegater langs kraftlinjer. Dette forklares gjerne med bedre beite når sollyset slipper ned til bakken. Vi mener derfor at det ikke er grunn til å frykte for elgjakta ut over selve anleggsfasen.

For rype og orrfugl er vi klar over at kollisjoner forekommer. Vi har imidlertid valgt å gå for å kable eksisterende 22 kV linje i bakken slik at ny trasé i større grad kan legges i eksisterende trasé. Dette mener vi vil være et effektivt avbøtende tiltak i forhold til både fugl, friluftsliv og landskap.

Stønesbotn Utmarkslag v/ Jarle Elverland

Stønesbotn utmarkslag har ingen innsigelser mot linjen, men ber om at ny transformatorstasjon anlegges så nært veien som mulig av hensyn til elgtrekk.

Tilsvar:

ARVA takker for innspillet og vil ta dette med som et hensyn i videre planlegging i forhold til utomhus arealbruk. I og med at det søkes om en innendørs stasjon vil det ikke være behov for inngjæring og barriereeffekten forventes i så måte å bli begrenset.

Kirsten Synnøve Hansen

Kirsten Synnøve Hansen er hjemmelshaver på Gnr/bnr 105/2 som er en av eiendommene hvor nye Botnhamn transformatorstasjon vil bygges på. Hun dokumenterer at de tidligere har arbeidet med fradeling av en boligtomt fra eiendommen og fått godkjent dette fra Fylkeslandbrukskontoret. Hun mener at dette må tas hensyn til ved verdsetting av tomten.

Tilsvar:

ARVA tar informasjonen til etterretning, og tar dette med i det videre arbeidet med erverv av grunnrettigheter.

Nord-Senja Utmarkslag

Nord-Senja Utmarkslag kommer i sin høringsuttalelse datert 12. oktober 2020 med informasjon om lagets medlemmer og vedtekter samt en sterk anbefaling om å ilandføre sjøkabelen i Gamvika. Dette begrunnes med at alternativet i Leirkjosen vil ødelegge natur og gå igjennom terreng som er mye brukt til jakt, fiske, bærsanking og andre turformål. De påpeker også viktigheten av å legge ny linje nær eksisterende linje for å samle inngrepene.

Tilsvar:

ARVA søkte om ilandføring i Leirkjosen primært fordi dette alternativet ga vesentlig lavere sjøkabel-kostnader. Vi ser imidlertid at Gamvika vil være fordelaktig i forhold til landskap, natur og friluftsliv, samt reindrift m.m. Det er i så måte, på bakgrunn av en rekke høringsinnspill, sett nærmere på alternative ilandføringslokaliteter på Kvaløya som vil påvirke sjøkabel-kostnadene og gjøre merkostnadene ved landtak i Gamvika mindre. Dette er et arbeid som pågår og som vi per nå ikke kan foregripe resultatene fra.

Eirik Andreassen

Grunneier Gnr/bnr 107/3 Sand Botnhamn. Eiendommen er direkte berørt av trasé fra Sand til Gamberget.

Eirik Andreassen viser i høringsinnspill datert 07-10-2020 til tidligere innspill datert 24-08-2020 og presiserer følgende:

Deres standpunkt er ikke endret. Det eneste alternativet de aksepterer er at sjøkabelen går i land i Gamvik. De mener at eiendom 107/3 utmark og innmark allerede er utnyttet altfor mye til høyspent linjer. De har flere byggeplaner på eiendommen, noe er allerede godkjent og flere er i ferd med å bli godkjent. Dette gjelder både på nedsiden og oversiden av fylkesveien. I tidligere uttalelse ble det påpekt at de allerede har en høyspentlinje 5 m utenfor boligen. Denne hevdes å rasere mye av eiendommen allerede. I tillegg mener de at Troms Kraft nett ikke har sett på mulig påvirkning av nevnte kabel utgjør mer enn 0,4 mikrotlesla.

De mener at tålegrensen etter nabolovens § 2 må anses overskredet, og hevder at en ny høyspentlinje vil utgjøre nye store inngrep på eiendommen hvor det ikke er lang fra bolig til fjell - topp.

De mener også at nabovarslet er meget mangelfullt og fullstendig uten detaljer eller bilder på hvordan dette blir seende ut, og at det ikke er mulig å forstille seg dette bare med å se på et kart i målestokk 1 :10.000.

Det varsles om at traséen vi medføre krav om erstatning for nærføringsulemper, tapte utbyggingsmuligheter og tap i fremtidig næringsinntekt, og det hevdes at traséen kommer til å ødelegge viktige våtmarksområder.

Som løsning foreslås at traséen bør legges i sjøen helt inn på Stønnesboten eller legges i sjøen og landføres i bukta Gamvik 1 km sør for eiendommen. Dette hevdes å være bare en km lenger sør enn Troms Kraft først ønsket landsetting.

Tilsvar:

ARVA har forståelse for at parter som får den nye kraftlinje tett innpå seg reagerer på dette. Vi tar gjerne en dialog i forhold til utbyggingsplaner og hvordan dette eventuelt kan ivaretas.

Vi ser også at kart i målestokk 1:10 000 kan være vanskelige å lese og oppfattes for grove, men sammen med konsesjonssøknaden er linjen også presentert i en videoanimasjon som vi mener gir et godt inntrykk av planlagt utforming og linjetrasé. (Denne er laget etter Andreassens første innspill.) En utfordring i forhold til kartformatet er også lengden på traséen.

ARVA har fått magnetfelt beregnet, og all eksisterende bebyggelse i dette området ligger godt under utredningsgrense på 0,4 µT, men dette ble ikke presentert i nabovarselet som det henvises til.

Når det gjelder overskridelse av nabolovens §2 mener vi at omsøkt utbygging ikke alene er av en karakter som rammes av denne paragrafen med de hensyn vi har tatt.

Varsel om erstatningskrav tas til etterretning, men ARVA håper å kunne komme frem til minnelige løsninger. Når det gjelder våtmarksområder mener ARVA at vi vil kunne bygge linjen uten å ødelegge slik natur i vesentlig grad.

Når det henvises til «...lenger sør enn Troms Kraft først ønsket landsetting.» tolker vi dette som en henvisning til ilandføring ved Sand, og vi vil understreke at dette er et landtak som ble foreslått utredet i meldingsfasen og i så måte ikke er et alternativ som, etter nærmere utredning, har vært ønsket fra ARVA sin side. Gamvika ble vurdert å ligge på samme kostnadsnivå, men med mindre konfliktpotensial, og er derfor utredet fullt ut, mens Sand-alternativet ble skrinlagt.

Kostnadsdifferansen i forhold til omsøkt alternativ var imidlertid så stor at vi dessverre ikke vurderte Gamvik-alternativet som samfunnsøkonomisk forsvarlig å søke på. På bakgrunn av dette og andre høringsinnspill, ser vi likevel nærmere på alternative ilandføringslokaliteter på Kvaløya som vil påvirke sjøkabel-kostnadene og gjøre merkostnadene ved landtak i Gamvika mindre.

Statskog

Statskog kommer i sitt høringsinnspill datert 15-10-2020 med innspill vedrørende linjeføring som de mener bør legges mest mulig parallelt med eksisterende linje, for samle inngrepene og unngå fragmentering av landskapet. Statskog forutsetter at det utarbeides MTA planer for linje-, kjøretraseer og baseplasser, og at hogst koordineres med grunneier i området slik at virket blir tatt hånd om. De ber også om at det der det er mulig og hensiktsmessig etableres det viltpassasjer og at linja merkes i området hvor det er fugletrekk, og motsatt kamufleres der det ikke er behov for stor synlighet.

Tilsvar:

ARVA anser Statskogs innspill som gode og konstruktive. Utarbeidelse av MTA-plan forventes å være et konsesjonsvilkår. Behov for merking eller kamuflering av linjen er ikke identifisert så langt, men kan selvsagt vurderes dersom behovet melder seg. Når det gjelder viltpassasjer er dette kun vurdert som en problemstilling i forhold til transformatorstasjonen ved Kjosen hvor det vil påses at stasjonen ikke er til unødig hinder for elgtrekk.

Statnett

Statnett kommer i sin høringsuttalelse datert 07-10-2020 med støtte tiltaket, og påpeker viktigheten av at aktuelle kabelstrekninger på forbindelsen har samme kapasitet som ledningsdelen og at det kompenseres for økt ladeytelse.

Statnett anbefaler at ARVA dimensjonerer den nye ledningen for toppline, eller i det minste at det blir mulig å henge opp jordline i ettertid. De mener forøvrig at det er litt uklart ut fra søknaden om den nye forbindelsen vil bli bygget med gjennomgående jordline eller ikke.

Statnett påpeker også at anleggenes funksjonsegenskaper er gjenstand for offentlig rettslig vedtak av systemansvarlig iht. forskrift om systemansvaret §14, og at anleggene ikke tillates idriftsatt uten slikt

vedtak. Herunder nevner de også at konsesjonær har ansvaret for å avklare anleggenes funksjonalitetsegenskaper før de settes i bestilling, det vil si i god tid før planlagt idriftssettelse. De gjør også oppmerksom på at søknad om funksjonalitet iht. fos § 14, skjer uavhengig av prosessen for å søke om nettkapasitet til ny produksjon og forbruk (nettilknytning), og oppfordrer til å starte denne prosessen tidlig.

Tilsvar:

ARVA tar Statnetts innspill til etterretning og setter pris på støtten til prosjektet. Når det gjelder dimensjonering av kabler er dette for uten de tekniske analysene også gjenstand for en samfunnsøkonomisk vurdering som ARVA er pålagt å forholde seg til. På spørsmålet om gjennomgående jording har ARVA planlagt for å forberede for dette ved dimensjonering av master etc. Det er da mest hensiktsmessig å primært basere dette på forberedelse for underliggende jordline.

FOS-søknad vil utarbeides parallelt med videre planlegging og prosjektering av anlegget.

Senja Kommune

Senja kommune kommer i sin høringsuttalelse datert 07-10-2020 med støtte til prosjektet og understreker viktigheten dette har for samfunnsutviklingen på Senja. De ber samtidig om at NVE innarbeider foreslåtte avbøtende tiltak som krav i konsesjonen.

Tilsvar:

ARVA tar støtten til prosjektet til etterretning, og har generelt ikke mange motforestillinger til ønsket om å stille avbøtende tiltak som vilkår. Vi tar likevel forbehold om at foreslåtte avbøtende tiltak ofte er kommet på bakgrunn av ett spesifikt hensyn, og foreslåtte tiltak kan i visse tilfeller gå på bekostning av andre interesser (herunder også HMS- og teknisk relaterte forhold). Men ARVA har uansett ambisjoner om å redusere konfliktpotensialet så mye som mulig.

Kvaløya RBD v/ Risten Turi Aleksandersen

Kvaløya reinbeitedistrikt informerer i høringsuttalelse datert 30-09-2020 om at de er et helårsdistrikt hvor området rundet Brensholmen er et vinter- og vårbeite. Dette er særlige sårbare perioder hvor snø og is gir vanskeligere tilgang til beite. Derfor er reindriften avhengig av at det tas hensyn i denne perioden.

I samme område er det nylig bygd et stort vindkraftanlegg som har ført til tap av viktige beiteområder både i form av fysiske inngrep og i form av forstyrrelser som fører til at rein skyr områder. Området kraftledningen skal legges, ligger i nærheten av vindkraftområdet og har derfor en ekstra stor verdi, fordi det er mulig for reinen å oppholde seg der mer uforstyrret enn i vindkraftområdet.

For reindriften i området er det derfor helt nødvendig at NVE setter krav om at arbeidet med kraftlinjen på Kvaløya ikke skal skje i perioden 1. oktober til 1. juni. Kvaløya reinbeitedistrikt ber om at NVE i sitt vedtak setter et kriterie for godkjenning om dette. Dersom det ikke er mulig, må reindriften sikres sine rettigheter ved at NVE setter som krav at utbygger må ha en avtale med reindriften om avbøtende tiltak på plass før NVE gir sin tillatelse.

Tilsvar:

ARVA tar reindriftas innspill til etterretning og ønsker å imøtekomme dette så langt som mulig. Vi ønsker imidlertid ikke absolutte tidsbegrensninger da det kan være anleggsarbeid/-aktivitet som med

fordel kan utføres på frossen mark, både av hensyn til å skåne terrenget og å sikre rasjonell fremdrift. Det forventes likevel at det meste av anleggsaktiviteten kan planlegges utført i sommermånedene samt september, som foreslått av reinbeitedistriktet. I den grad det stilles krav om avtale med reindriften vil vi forvente at dette tidsmessig relateres til godkjenning av MTA eller aller helst anleggsstart.

Norske Reindriftingsamers landsforbund

NRL skriver i sitt høringsinnspill datert 13-10-2020 at de har registrert at behovet for kraftlinjer øker med utbyggingen av vindkraftverk, noe de er svært skeptiske til. De understreker videre at flyttleier innehar et vern etter reindriftsloven § 22, og at disse ikke må stenges, samt at spesielt hensyn også må tas for kalvingsområder og oppholdssteder for simler med små kalver.

NRL viser til at nyere forskning dokumenterer at reinen ser ultrafiolette lysglimt fra kraftledninger, samt hører knitrelyder og dermed oppfatter kraftlinjer som barriere i terrenget. De mener at studiene har stor betydning for all lokalisering av kraftlinjer, hvor linjene i størst mulig grad må plasseres utenfor reinens flyttleier og kjerneområder.

NRL viser forøvrig til fagrapport for reindrift som synes å være grundig og hvor konklusjonene er klare på hvilke negative konsekvenser de ulike traséalternativene vil ha for Nord – Senja reinbeitedistrikt. De understreker at reineiernes erfaringer og kunnskaper om effekter av inngrep skal inngå som kunnskapsgrunnlag, og ber om at valg av linjetrasé skjer i tett dialog med reinbeitedistriktet, samt at en eventuell høringsuttalelse fra reinbeitedistriktet legges til grunn for den videre saksgang.

Tilsvar:

ARVA vil her understreke at hensynet til reindriften har veid svært tungt i arbeidet som er gjennomført, da vi er klare over at konfliktpotensialet er stort.

Vi ser forøvrig med interesse på det nevnte forskningsarbeidet i forhold til knitring og ultrafiolett lys. Bedre forståelse av hvorfor rein reagerer kan kanskje bidra til å forklare den store variasjonen i resultater fra tidligere forskning på rein og kraftlinjer. Dersom forskningen fra Tromsø stemmer kan det tilsi at konfliktpotensialet vil kunne reduseres gjennom dimensjonering og valg av løsninger som unngår at det oppstår knitring og ultrafiolette lysglimt. Dette vil i praksis si kraftig dimensjonering i forhold til linjens belastning, noe som er tilfellet for omsøkt linje.

Det legges også opp til en tett dialog med reindriften for å unngå at reinen skremmes i anleggsfasen og derigjennom kan komme til å sky områder langs linjen på sikt.

Nord-Senja Reinbeitedistrikt

Nord-Senja Reinbeitedistrikt skriver i sin høringsuttalelse datert 15-10-2020 at de, etter å ha befart en kraftlinje med tilsvarende dimensjoner på Kvaløya ble overrasket over hvor store dimensjoner og inngrep tiltaket vil omfatte.

Distriktet mener konsekvensutredningen for reindrift er grundig og synliggjør at alle traséalternativ vil gi store negative konsekvenser som følge av at linjen avskjærer viktige flyttleier, hvorav flere utgjør flaskehals, samt at kalvingsområder og distriktets minimumsbeiter i lavlandet blir berørt.

De understreker at distriktet er et helårsdistrikt, hvor tilgangen på sesongbeitene og flyttleier mellom disse er svært sårbare.

Distriktet går inn for alternativet Brensholmen – Kjosens, forutsatt at:

- 1) Linjen strekkes så nært hovedvei som mulig fra Gamneset.
- 2) Trafostasjonen legges til Kjosens under Kobbekjoshaugen.
- 3) Kraftlinjen må legges så tett til hovedveien som mulig.
- 4) Landtak legges ikke lenger nord enn Gamneset.

De kan ikke akseptere linjestrekk til Mefjordaksla, da viktige flyttleier mellom Keipområdet i nord og Tuva/Bukkedalen i sør blir sterkt berørt.

For øvrige alternativ har distriktet større innvendinger og skriver følgende:

«Silsand – Kjosens/Mefjordaksla

Vestlig trasé langs Lysvatnet:

Dette alternativet er uaktuelt fordi kraftlinjen vil skjære gjennom marginale lavbeiter i området fra Silsand til Heggemoen på vestsiden av Lysvatnet. Linjen vil videre komme i sterk berøring med liområdene fra Bukken til Nåttefjellet, som er et viktig oppholdsområde for simler med små kalver om våren. Området blir tidlig bart, og er derfor viktig for reindriften.

På grunn av både linjens mastehøyde og gaten som kreves ryddet, vil også dette alternativet bli svært ruvende i det smale beltet som går fra Revet og videre nordover langs Lysbotnvasdraget. Dette området ligger «inneklemt» mellom Lysvatnet på den ene siden, og fjellområder på den andre, og linjen vil p.g.a sitt omfang fungere som en barriere i terrenget under flytting. Dette alternativet vil også avskjære inndrivingsleien fra Nåttemyra og ned til slakteanlegget på Fjellheim.

Vestlig trasé over Bukkedalen:

Dette alternativet er lokalisert i reindriftens høst- og vinterbeiter. Denne traseen er i likhet med alternativet ovenfor uaktuell, med samme begrunnelse. Bukkedalen er et forholdsvis uberørt område, hvor det går viktige flyttleier både langs dalen og over dalen. Dette er i tillegg et sentralt oppsamlingsområde, bl.a i forbindelse med inndriving av rein til slaktegjerd. Linjen vil også innebære en stenging av en flyttleier som ligger i en flaskehals på Elverland.

Østlig trasé over Snauheia:

Dette alternativet skjærer gjennom sentrale høstbeiter og marginale høstvinterbeiter for distriktet. Som allerede nevnt er lavlandet en minimumsfaktor i distriktet, og hvor inngrep her vil gi store konsekvenser for reindriften. I tillegg til flyttleien som utgjør en flaskehals på Elverland, er det også problematisk at linjen er lokalisert midt i en viktig flyttleier mellom distriktets østlige og vestlige side ved elveutløpet til Sjøvatnet. Denne flyttleien er også en flaskehals fordi det er oppført flere ulovlige hytter som bidrar til å innskrenke traseen.

I forbindelse med befaringen viste distriktet til at dette alternativet kunne vurderes dersom linjen ble lagt tettere opp mot hovedveien fra Silsand via Gibostad til Lysnes og videre nordover, enten ved jordkabel langs grøft eller i kombinasjon med mast. Distriktet er fortsatt åpen for dialog i forhold til en østlig trasé, såfremt den kan tilrettelegges på en slik måte at den medfører minst mulig negative konsekvenser for reindriften.

Som det også blir vist til konsekvensutredningen, har forskning dokumentert at kraftlinjer avgir små ultrafiolette lysglimt (coronalys) som oppfattes av reinen. Lysglimtene langs linjenettet gjør at reinen unnviker området. Linjene avgir også en hørbar lyd som i tillegg til coronalys utgjør en barriere for rein. Dette er forhold som må tas med i vurderingen ved trasévalg. Som der framgår av konsekvensutredningen, vil alle traséalternativer føre til store eller svært store konsekvenser for reindriften i Nord-Senja rbd. Som allerede redegjort for, berører samtlige traséalternativene flyttleier. Disse utgjør livsnerven innenfor ethvert reinbeitedistrikt, og har derfor et særskilt vern mot inngrep i hht. reindriftsloven § 22. Det er derfor viktig at distriktets innspill tas til følge.

Når det gjelder konsekvenser i forbindelse med utbyggingsfasen, vil alle alternativer medføre forstyrrelser og inngrep i terrenget som krever tilrettelegging. Det ble fra distriktets side spilt inn flere avbøtende tiltak som vil bidra til å dempe effektene for reindriften under utbyggingsfasen. Det forutsetter at tiltakene vurderes i dialog med distriktet.

Som en avsluttende oppsummering må det understrekes at reinbeitedistriktet ikke er imot utbygging av kV 132, men at lokaliseringen vil være viktig for å unngå at flyttleier stenges og sårbare beiteområder blir berørt. Distriktet imøteser derfor videre dialog om endelig trasévalg. »

Tilsvar:

ARVA setter stor pris på reinbeitedistriktet ikke er i mot utbyggingen til tross for de store negative konsekvensene de forventer. Det er også positivt at det ønskes samarbeid og dialog, og det vil vi prøve å få til så godt som mulig. Nevnte kunnskap om ultrafiolett lysglimt (Coronalys) er noe vi ser på som meget verdifulle nye hypoteser i forhold til å potensielt kunne begrense konfliktnivå/negative konsekvenser i driftsfasen. Omfanget av corona-effekten på dette spenningsnivået skal være mulig å eliminere helt gjennom dimensjonering og valg av tekniske løsninger kombinert med oppfølging i driftsfasen, med tilsyn og utbedring av eventuelle skader på ledninger eller isolatorer.

Vi tar til etterretning at reinbeitedistriktet ikke ønsker landtak i Leirkjosen, men forutsetter at Gamvika benyttes. Vi har ikke omsøkt ny luftledning mellom Kjosen og Mefjordaksla, da eksisterende 22 kV har tilstrekkelig kapasitet på denne delstrekningen inntil videre.

For vestlig trasé langs Lysvatnet vil ARVA nå kable eksisterende 22 kV ledning i bakken, og dermed åpne for å dels gå i denne traséen med ny linje. Dette begrenser sumvirkningene i dette området, noe vi håper reinbeitedistriktet også ser som positivt. En ny trasé lenger øst har vi ikke vurdert da dette vil innebære en vesentlig lengre trasé (trolig mer enn 5 km lengre) med vesentlig flere vinkelpunkt. Dette vil innebære en betydelig dyrere linje, samtidig som vi må forvente konfliktpotensial der også.

Vi håper i så måte at vi gjennom foreslåtte avbøtende tiltak i form av kabling av 22 kV linje og justering av trasé likevel kan komme i mål med traséen langs Lysvatnet.

Sametinget - Reindriften

Sametinget fremmer i høringsuttalelse datert 14-10-2020 innsigelse mot:

- delområde Laukvik – Huselv
- delområde Huselv – Kjosen
- Alternativ 1 i delområde Kjosen – Mefjordaksla,
- Alle alternativer i delområdet Kjosen – Skognesbotnelva, inklusiv også delområde Tverrelva

Innsigelsen begrunnes med negative konsekvenser for naturgrunnlaget til samisk kultur og næringsutøvelse, spesielt i driftsfasen og bruken av flytteveier. Videre at tiltaket berører flere særverdiområder og er innenfor minimumsbeiter som vinterbeiter, kalvingsland etc. og at samlet belastningsvurdering reinbeitedistriktene allerede er stor av ulike inngrep og dette tiltaket vil bidra til at de store negative konsekvensene for reindrift i området vil bli enda større. De ber om at det blir vurdert løsninger til å minimere de store negative konsekvensene i driftsfasen og at flytteveiene ikke stenges, dette i dialog med berørte reinbeitedistrikter.

Tilsvaer:

ARVA tar innsigelsene til etterretning. Reindrifta er den særinteressen som det er tatt mest hensyn til i utformingen av prosjektet, spesielt ved valg av omsøkte traséer. Dette fokuset vil vi fortsette å ha i det videre arbeidet.

I prosjekteringen av linjen vil det være fokus på løsninger som gir minst mulig lys- og støyyforurensning i form av corona-utladninger (synlig for rein, men ikke for mennesker). Videre vil det fokuseres på samarbeid med reindrifta slik at vi unngår å skremme rein unødige i anleggsfasen, og derved unngår å skape områder som reinen i ettertid vil kunne sky. Vi understreker også at det ikke søkes konsesjon for ny linje mellom Kjosén og Meffjordaksla.

Når det er sagt vil vi påpeke at Fylkemannen som innsigelsesmyndighet for reindrift, ikke har fremmet innsigelse på dette området.

Sametinget - Kulturminner

Sametinget kom i brev, datert den 15-10-2020, med resultater av §9-undersøkelser som omfattet 7 ukers feltarbeid gjennomført sommeren 2020. Ytterligere arealbehov knyttet til atkomstveger og riggområder kan tilsi behov tilleggsundersøkelser kommende sommer.

Ved Heggemoen er det tidligere registrert en gammeboplass (id 9504 Heggemoen) nær Lysevatnet. Under kontrollregistrering fant de fire tydelige, velbevarte gammetufter og en rydningsrøys på lokaliteten. To av gammetuftene er av typen fellesgamme med kombinert bolig og fjøs.

Ved foten av skråningen, nært bredden av vannet, fant de en rektangulærhustuft som ikke er tidligere registrert. Den ble lagt den inn i Askeladden med id271017 og gitt den vernestatus «ikke fredet».

I en merknad til Heggemoen Gammeboplass med Askeladden- id 9504, påpeker Sametinget at nederste del av lokaliteten kun ligger ca. 10 m unna den korrigerede traséen (ryddebeltet). I forhold til den automatisk fredete gammeboplassen kan det være fordelaktig om traséen blir noe justert mot øst. Hvis nåværende trasé må beholdes, må lokaliteten fysisk avgrensés og merkes under anleggsarbeidet.

Ved Elveneset – (teltplass id 271037) i Kjosén innerst i Stønesbotn registrerte Sametinget et par ildsted på det som antas å kunne være en gammel reindriftssamisk teltplass. Disse er lagt inn i Askeladden med id 271037. Det er sendt inn trekullprøver til datering, men de antar at iallfall det ene er automatisk fredet.

Tilsvaer:

ARVA tar resultatene til etterretning og vil følge opp med å oversende oversikt over eventuell ytterligere arealbruk dersom dette blir aktuelt.

Ved Heggemoen gamleboplass vil omsøkt trasé passere over nytt registrert ikke fredet kulturminne. Her er det aktuelt å enten justere vinkelpunkt eller avmerke lokaliteten i terrenget. Ved justering av vinkelpunkt vil må dette også vurderes i forhold til grunnforhold/flomfare ved nye mastepunkt.

Ved Elveneset vil vi foreslå at funnstedene merkes med en 5 m buffersone i terrenget. Vi vil også forutsette at registreringen tas hensyn til i detaljprosjekteringen slik at ingen mastepunkt plasseres i umiddelbar nærhet, og direkte konflikt unngås.

Sjømatklyngen Senja

Sjømatklyngen Senja med nær 50 bedrifter, arbeider ut fra visjonen om at Senja skal bli kjent som verdens mest bærekraftige sjømatregion. De har ambisjon om å ta en nasjonalt ledende posisjon innenfor bærekraftig produksjon og eksport av sjømat.

De støtter omsøkt tiltak og underbygger behovet for utbyggingen i forhold til eksisterende og planlagt næringsaktivitet. I så måte understreker de også behovet for at utbyggingen må skje raskest mulig. De mener at hensiktsmessig utbyggingsrekkefølge vil være utbygging mot Brensholmen først, fordi dette er den utbyggingsløsningen som trolig kan ferdigstilles på kortest tid, og dermed raskest vil tillate videre industriell utvikling på Nord-Senja. Etter dette bør ringforbindelsen/ utbyggingen mellom Nord-Senja og Silsand skje raskest mulig.

Sjømatklyngen Senja håper at ulemper i forhold til rekefiske og oppdrett kan minimaliseres gjennom god dialog og egnede avbøtende tiltak innenfor en ramme der man ser helheten i sjømatnæringen. De uttrykker bekymring for omfanget av anleggsbidrag som forventes fra sjømatbedrifter i regionen og som kan gå på bekostning av evnen til fornyelser og investeringer. De påpeker at ikke alle deler av sjømatnæringen har samme lønnsomhet.

Tilsvar:

ARVA setter pris på støtten til prosjektet som gis i innspillet og arbeider for å få til en raskest mulig utbygging. Det er likevel ikke gitt at dette oppnås ved utbygging over Malangen først. For ARVA vil det uansett være helt avgjørende å få på plass den nye 132 kV forbindelsen mellom Finnfjordbotn og Silsand så raskt som mulig. Tilknytningen til Silsand ligger derfor ikke an til å bli en flaskehals i forhold til fremdriften. Forbindelsen fra Kjosens mot Kvaløya kan kanskje bygges raskt, men vil være helt avhengig av sjøkabeldelen, hvor leveringstid på kabelløp og tilgang til leggefartøy til sammen utgjør en betydelig usikkerhetsfaktor. Det arbeides likevel mot en raskest mulig utbygging og nettilknytning for nye Botnhamn transformatorstasjon.

ARVA arbeider videre med å se på tiltak for å minimere konfliktpotensialet i forhold til fiskeri og havbruk i Malangen.

Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet region Nord forutsetter i sitt hørings svar datert 14-10-2020 at sjøkabelen ikke på noen måte påvirker utøvelsen av fiske, med aktive eller passive bunnberørende redskaper i området. Direktoratet ber om at det stilles en rekke vilkår for å ivareta fiskeriinteressene og marine verdier i området og viser også til tidligere høringsinnspill, datert 16.10.2018. De krever også at arbeidet med kabelen ikke må gi vesentlige konsekvenser for marine ressurser eller marine verdier i eller i tilgrensende områder til tiltaksområdet.

Fiskeridirektoratet er positive til gjennomføringen av tiltaket.

De viser også til høringsvar datert 16.10.2018 vedrørende gjennomføring av arbeidet med sjøkabelen og viktigheten av å hindre/begrense konsekvenser for gytende fisk, valg av trasé for sjøkabelen og hvilke vilkår de vurderte som nødvendig for å ivareta fiskeriinteressene og marine verdier i området.

De er enige med konsekvensutredningen i at påvirkning og konsekvenser for fiske med passive redskaper er lav, men for fisket etter reker med aktive bunnberørende redskaper vurderer de påvirkningen til å være større enn middels negativ dersom det ikke kan fiskes over kabeltraséen. I realiteten betyr dette at feltet deles i to felt, og med nødvendige sikkerhetsmarginer blir feltene vesentlig mer redusert enn det arealet selve kabelen tar opp. Det nordligste feltet blir veldig lite, og tiltaket fører til lavere effektivitet og dårligere økonomi i fisket. Fiskeridirektoratet mener derfor at det er avgjørende at det fortsatt vil tillates å fiske med både aktive og passive bunnberørende redskaper.

Fiskeridirektoratet region Nord ber om at det blant annet stilles følgende vilkår:

- Ingen fiskere kan holdes ansvarlig for skader som måtte bli påført kabelen under utøvelse av fiske
Kabelen må ikke bli hengende oppe i vannskiktet noen steder
- Bukter og gruntvannsområder er viktige for økosystemet langs vår kyst, blant annet som oppvekstområder for fisk og skalldyr. Alt arbeid som skal foretas i forbindelse med en eventuell tillatelse må gjennomføres på en så skånsom måte som mulig, slik at det omkringliggende miljø i så liten grad som mulig påvirkes.

De forutsetter videre at:

- Det ikke innføres noen forbud mot fiske, herunder fiske med trål, der sjøkabelen legges.
- Kabelen, med lodder eller andre forankringer, utformes slik at fiskeredskaper ikke hefter.
- Kabelens posisjoner blir lagt inn på tilgjengelige kart som beskrevet i søknaden.

De opplyser også om at tiltakshaver kan bli erstatningspliktig dersom kabelen forårsaker skade på fiskeredskap eller tap av fangst.

Tilsvar:

ARVA tar innspillet til etterretning og vil tilstrebe å svare ut de vilkår og forutsetninger Fiskeridirektoratet ønsker tilfredsstilt. Vi har per i dag ikke full oversikt over hva dette i praksis vil innebære i og med at traséene ikke er endelig avklart og sjøbunnsforhold dermed heller ikke ferdig kartlagt. Vi vil uansett etterstrebe å unngå frispenn så langt som mulig, både av hensyn til den fysiske belastningen dette påfører kabelen, og den eksponeringen det gir i forhold til ankere og fiskeredskap.

Senja Turlag v/ Roger Konradsen

Senja Turlag v. Roger Konradsen kommer i høringsinnspill levert 15-10-2020 med følgende uttalelse:

«Senja Turlag ser med uro på en økende utnyttelse av urørt natur med store og irreversible naturinngrep. Dette vil forringe menneskers muligheter til et aktivt friluftsliv i urørt natur, som i vårt moderne samfunn vil være stadig større behov for. Det vil også være skadelig for merkevaren Norge generelt og Senja spesielt i dette aktuelle tilfellet.

Senja Turlag anerkjenner industriens og befolkningens behov for mer og stabil kraft, hvor fremføring av kraftlinjer vil medføre inngrep i naturen.

Med bakgrunn i 1. og 2., og Norconsults «Konsekvensutredning 132kV Silsand - Mefjordaksla-Brensholmen, Delutredning Friluftsliv», ber Senja Turlag utbygger legge traseen slik at hensynet til naturen og dens brukere blir best mulig ivaretatt»

Tilsvaer:

ARVA tar innspillet til etterretning og haoper pa en konstruktiv dialog med turlaget naer miljoe-, transport- og anleggsplan skal utarbeides for a ivareta nevnte forhold pa best mulig maate.

Ishavskystens friluftsråd v/ Toril Skoglund

Ishavskysten friluftsråd fokuserer i sin hoeringsuttalelse datert 14-10-2020 pa kabelalternativene som ligger pa Kvaloeya.

De paapeker at omraadet i Soervika som omsokt kabeltrasae gaar igjennom, er et svært viktig friluftslivsomraade, hvor stranda og strandsonen ved Soervika er svært populær, og benyttes av mange baade lokale og tilreisende.

Selv sma barn kan ga hit, og det er tilrettelagt med baalplasser med benker i omraadet.

Ishavskysten friluftsråd mener at konsekvensene for friluftsliv ikke blir mindre ved a flytte kabelen fra soerlig del til nordlig del av stranda.

De mener at stranda og gresslettene er av stor kvalitet for telting og opphold, ma sees under ett og forvaltes helhetlig. Videre hevedes det at Soervika ikke har sammenlignbare omraader som ivaretar funksjonene og kvalitetene den kan tilby.

Videre hevdes det at inngrepene ved nedgravning og oppsett av varselskilt vil vaere forringende i baade anleggs- og driftsfase, og at erfaringer tilsier at man ikke faar inngrepene tilbake til naturlig tilstand.

Friluftsrådet mener at det ikke er behov eller oenskelig med en tungt opparbeidet turvei fra Leirstrandvegen til Soervika. De to eksisterende adkomstene via stier gir en naturlig og variert vandring inn i omraadet. Stiene benyttes mye av barnefamilier hvor barna selv kan ga fra lav alder.

Ishavskysten friluftsråd vil pa det sterkeste fraraade alternativ K2 (og K1) for legging av 132 kV kraftledningen. Dette med bakgrunn i de store negative konsekvensene tiltaket faar for friluftslivet og allmennhetens interesser.

Tilsvaer:

ARVA anser friluftsrådetts hoeringsinnspill som et viktig partsinnlegg i forhold til a ivareta friluftslivet interesser, men naer det gjelder konsekvensene for friluftslivet vil vi sta ved vurderingene gjort i konsekvensutredning, som vi mener ogsaa faar støtte fra lokalt hold gjennom hoeringsinnspill. Vi mener bestemt at negative konsekvenser vil kunne holdes pa et minimum samtidig som ny utfartsparkering vil kunne kanalisere trafikken langs denne adkomsten. Etter befarung med NVE og Troms og Finnmark fylkeskommune, 29-09-2020, fremstaar dette ogsaa som et tiltak som er gunstig i forhold til a redusere trafikk og slitasje pa kulturminnemiljoet ved Brensholmen. ARVA holder fast ved at vaart omsokte alternativ er det beste av de opprinnelig utredete alternativene, men vi ser nae ogsaa pa andre muligheter.

Forum for Natur og Friluftsliv

Forum for natur og friluftsliv Troms, et samarbeidsnettverk mellom ulike natur og friluftslivsorganisasjoner i region Troms i Troms og Finnmark fylkeskommune, gaar i sitt hoeringsinnspill datert 09-10-2020 i mot omsokt kabelalternativ pa Kvaloeya av hensyn til friluftslivsinteressene knyttet til Soervika-omraadet. De paapeker at det er et svært viktig friluftsomraade, kategori A, som brukes mye av

organisasjoner og andre som vil benytte et tilgjengelig turområde som oppleves uberørt med rike og varierte naturopplevelser. De er også negative til å etablere en opparbeidet sti over kabelen som avbøtende tiltak, da de mener at det vil gå ut over turopplevelsen knyttet til å gå på stien slik den er i dag, uten opparbeidelse. De er også skeptiske til om man vil oppnå fullgod restaurering av naturen, og spesielt bekymret myrområdene.

FNF Troms ytrer også bekymring for den samlede belastning i området Brensholmen, med stort press på arealene, blant annet med vindkraftanlegg (Raufjell, Kvitfjell), et oppdrettsanlegg like utenfor og også en bygning som bryter horisonten.

Tilsvaer:

ARVA tar innspillet til etterretning, men påpeker at det avviker fra innspill som er kommet fra lokale interesser. Vi vil også påpeke at øvrige kablingsalternativ påvirker myrområder i større grad enn det omsøkte, selv om traséen legges langs veien.

Sørвика er et nydelig sted og et attraktivt turmål, men det er, som FNF selv er inne på, ikke uberørt. Som det nevnes i høringsinnspillet er det flere synlige landskapsinngrep synlig fra stranden, hvorav fiskeoppdrett er det mest dominerende i nærområdet og vindkraftanlegget på Kvitfjell og Raudfjell dominerer på et mer overordnet nivå. At et bolighus i horisonten trekkes frem fremstår for oss litt mer som en kuriositet, da dette er et område hvor det har bodd folk i uminnelige tider, og forhåpentligvis fortsatt skal bo folk i årene som kommer, så uberørt er det ikke, og det vil det heller ikke bli.

Hveding Eiendom

Hveding Eiendom AS er grunneier for tilnærmet hele den omsøkte traséen på Kvaløya, og kommer i sin høringsuttalelse datert 15-10-2020 med støtte til omsøkt alternativ samtidig som de er kritiske til øvrige alternativ som opprinnelig ble vurdert. De er i så måte også kritiske til at regionale myndigheter går imot alternativene som lokalbefolkningen støtter.

Tilsvaer:

ARVA ser positivt på at Hveding Eiendom støtter omsøkt alternativ. Vi har også merket oss at innspill fra regionale myndigheter og interesseorganisasjoner er i strid med innspill fra lokale interesser, slik Hveding påpeker.

Skarven Idrettslag

Skarven idrettslag uttaler seg til konsesjonssøknaden i brev datert 13-10-2020 ved leder Ingvar Kristoffersen. Innspillet gjelder kabelalternativene på Kvaløya. De beklager at de ikke har blitt involvert tidligere i saksbehandlingen, og mener at innspill fra de som benytter området mest, må tillegges særskilt vekt i høringen.

Generelt støtter de omsøkt alternativ, K2, og er skeptiske til de øvrige, inklusive K1.

Tilsvaer:

ARVA setter pris på lokal støtte, og ber NVE også om å vekte de lokale interessene tungt i konsesjonsbehandlingen.

Brensholmen/Sommarøy utviklingslag

Brensholmen /Sommarøy utviklingslag har i brev datert 14-10-2020 kommet med høringsinnspill signert nestleder Lars Helge Molia. Innspillet gjelder kabelalternativene på Kvaløya, hvor omsøkt alternativ støttes. De har fokus på å tilrettelegge både for fastboende og besøkende, blant annet

gjennom å redusere konfliktpotensial knyttet til trafikkavvikling (parkering), å få på plass rasteplassbenker, faste bålplasser, toalettfasiliteter og merking av turstier. De har forventninger om at alternativ K2 vil gjøre det enklere å få satt opp et toalett i Sørвика.

Ellers ber de om avbøtende tiltak knyttet til å få lys på lokale gravlunder.

Utviklingslaget stiller seg ellers undrende til at de som har gjort undersøkelser og utarbeidet rapportene ikke har vært i dialog med Brensholmen/Sommarøy utviklingslag og Skarven idrettslag.

Tilsvaer:

ARVA setter pris på støtten til omsøkt tiltak. Vi anser dette som et meget godt utgangspunkt for å få til lokale synergieffekter knyttet til utbyggingen. Når det gjelder lys på gravlunder er dette noe vi ikke anser som avbøtende i forhold til dette tiltaket, men tilpasninger knyttet til etterbruk av riggområde/trasé vil vi gjerne diskutere.

Vi beklager at våre utredere ikke har vært i kontakt med utviklingslaget og Skarven idrettslag, men nevner samtidig at Utviklingslagets leder har vært involvert som grunneier. Vi erkjenner likevel at utviklingslaget som organisasjon, samt Skarven idrettslag med fordel kunne blitt kontaktet i utredningsarbeidet, og er naturlige høringsparter for et slikt prosjekt. Vår utreder beklager også at dette ikke skjedde.

Tromsø Kommune

Tromsø kommune har behandlet høringen av konsesjonssøknaden i Miljø-, klima- og samferdselsutvalget den 21-10-2020, som sak 49/20. (arkivsaksnr20/10010).

Der vedtok kommunen å støtte at det gis konsesjon for hele den omsøkte 132 kV kraftledningen og at omsøkt alternativ benyttes ved Brensholmen forutsatt at tursti og utfartsparkering opparbeides på nennsom måte. Kommunen ber samtidig NVE sikre at lokale lag blir hørt.

Tilsvaer:

ARVA setter pris på støtten til omsøkt tiltak.

Fylkesmannen

Fylkesmannen i Troms og Finnmark kommer i sin høringsuttalelse datert 22-10-2020 med støtte til prosjektet som helhet og har ingen innvendinger mot nordlig del av utbyggingen. De fremmer imidlertid innsigelse mot sørlig del mellom Botnhamn og Silsand transformatorstasjoner med hovedfokus på den delen av traséen som går gjennom Heggedalen naturreservat og ikke følger eksisterende linje.

I forhold til beitebruk ber Fylkesmannen om at behov for opprydding etter hogst av ryddegate avklares med berørte beitelag.

Fylkesmannen har også en del innspill i forhold til å ivareta hensynet til reindrifta, og da spesielt på Senja. De ber om at det foruten omtalte avbøtende tiltak nevnt i søknaden også sikres at reindrifta får gi innspill til masteplasseringer i områder ved og i flytteleier. Her nevnes spesielt området fra Kjosens og østover som viktig. Fylkesmannen trekker også frem at noen av de skisserte rigg- og baseområdene kan være uheldig plassert i forhold til reindrifta. Skepsis uttrykkes spesielt til baseområdene øst og vest for Bukkeleva og i det bratte terrenget ved Storvika. Også for baseområder langs Lysvatnet vurderes det som viktig at reindrifta høres.

Fylkesmannen mener for øvrig at en utbygging delt opp i to utbyggingsfaser er å foretrekke slik at ikke en for stor del av reinbeitedistriktet berøres samtidig. Minst mulig nybygging av adkomstveier etc er også å foretrekke.

I forhold til friluftsliv og landskap støtter Fylkesmannen opp om konklusjonene i konsekvensutredningen som ligger til grunn for konsesjonssøknaden.

For temaene miljøhensyn, naturmangefold og naturvern mener Fylkesmannen at tiltaket er for dårlig utredet for å kunne fatte vedtak om konsesjon og dispensasjon for tiltaket gjennom Heggedalen naturreservat. Sør for Heggedalen naturreservat utpekes alternativ 2b som best for dette fagtemaet. For traséen øst for Grasmyrkogvatnet naturreservat er det ekstra viktig med avbøtende tiltak av hensyn til fugl. Det bes om at foruten tidligere nevnte avbøtende tiltak foreslått i konsekvensutredning og egen epost datert 15-10-2020 også unngås å benytte piggisolatorer, samt at type mast og linjer vurderes. De ber også om at viktige naturtyper og andre forekomster som ikke skal utsettes for inngrep merkes i anleggsfasen, herunder også enkelte trær som er ønskelig å bevare. Ved Heggelva trekkes det også frem at Hellemo-deltaet er viktig og dels inneholder flomskogmark som er en truet naturtype (VU) og må tas hensyn til med avbøtende tiltak.

De nevner også at de kan være hjelpelige med å fremskaffe en oversikt over hekkelokaliteter for arter som er sårbare for kollisjoner med linene, og nevner at også riving av eksisterende linje gjennom Heggedalen naturreservat vil kreve dispensasjon fra Fylkesmannen.

Tilsvar:

ARVA tar Fylkesmannens innspill til etterretning og vil følge opp med ytterligere utredning og avbøtende tiltak knyttet til søknad om konsesjon og dispensasjon i forhold til Heggedalen naturreservat. Det vil også utarbeides søknad om dispensasjon for riving av eksisterende 22 kV linje gjennom reservatet. Fokus vil være avbøtende tiltak for å minimere konfliktpotensialet i forhold til verneformålet.

Det er ikke aktuelt å benytte piggisolatorer i dette prosjektet, og eventuelt behov for merking av liner vil vurderes, men må veies opp mot andre hensyn, blant annet knyttet til den økte synligheten dette innebærer.

I forhold til reindrift vil vi legge opp til dialog knyttet til valg av rigg- og baseområder, og vi vil lytte til eventuelle innspill i forhold til masteplasseringer.

Troms og Finnmark fylkeskommune

Troms og Finnmark fylkeskommune fremmet den 07-10-2020 innsigelse mot trasévalg K2 som er omsøkt jordkabeltrasé mellom Brensholmen transformatorstasjon og landtak i Sørvika fordi de mener traséen medfører store negative konsekvenser for både kulturminner, friluftsliv og allmennhetens interesser, der fylkeskommunen legger vekt på den samlede belastningen på områdets funksjon, kvaliteter og særegenhet.

K4 og K5 som følger Lensmanns Hvedings veg ned til bebyggelsen er begge alternativ som berører eksisterende infrastruktur og inngrep, med potensielle utfordringer knyttet til mudring, potensiale for stråling og legging av kabel langs Lensmanns Hvedings veg. Her påpeker fylkeskommunen at det foreligger manglende kunnskapsgrunnlag. Fylkeskommunen mener derfor at det er nødvendig med nærmere utredninger. Fylkeskommunen er også opptatt av å bevare myrområder og ønsker minst

mulig påvirkning på denne naturtypen. Det eksisterer i dag store grøfter på hver side av denne kommunale veien. Begge påvirker myra slik de ligger i dag, og det ligger åpen torv ut i grøftkantene. Fylkeskommunen savner mer inngående utredninger og konsekvenser for hvordan ledningen kan legges på en mest mulig skånsom måte, enten i grøft eller som en minst mulig utvidelse av grøfta. De etterspør hvordan disse eventuelle inngrepene vil være sammenlignet med nye myrområder som berøres ved K2 og K1.

Tilsvaer:

ARVA tar Fylkeskommunens innspill til etterretning.

For tema friluftsliv vil vi understreke at det i høringsrunden som er gjennomført er delte meninger om hva konsekvensene av tiltaket vil bli. Vi ser at regionale friluftslivsorganisasjoner er på bølgelengde med fylkeskommunen, mens Fylkesmannen, og lokale høringsparter i større grad støtter vår konsekvensutredning og omsøkt alternativ. Vi ser ikke at det er kommet ny informasjon som endrer våre konklusjoner i konsekvensutredning og konsesjonssøknad.

Når det gjelder kulturminner erkjenner vi at eksisterende funn nær Sørвика tilsier at nye funn ved en §9-undersøkelse ikke er usannsynlige. Vi mener likevel at skade på de to registrerte kulturminnene må kunne unngås gjennom påvisning og fysisk avskjerming i anleggsfasen. Foreliggende konsekvensutredning for tiltaket står ved lag i forhold til de utredete alternativene.

Ser man på kulturminner og friluftsliv samlet, er det også verdt å nevne at etter befaring med NVE og Troms og Finnmark fylkeskommune, 29-09-2020, fremstår omsøkt alternativ også som et tiltak som er gunstig i forhold til å redusere trafikk fra Lennsmann Hvedings vei og tilhørende slitasje på kulturminnemiljøet ved Brensholmen.

I forhold til inngrep i myr er dette noe vi generelt ønsker minst mulig av, også ut fra tekniske hensyn. Legging av kabler i myr og torv vil normalt gi en høy termisk isolasjonseffekt på kablene og en dertil dårlig kjøling. En vil derfor i de fleste tilfeller unngå å legge kablene i slike områder. Når det likevel gjøres vil det være nødvendig med masseutskiftning i grøften der en tilfører masser med god varmeledningsevne, rundt kablene. Dette vil typisk være kabelsand. Det vil da være et mål i seg selv å unngå at myra rundt dreneres fordi dette vil gi dårligere varmeledningsevne. Drenering vil derfor begrenses til anleggsfasen når arbeid pågår i grøfta.

ARVA holder fast ved at vårt omsøkte alternativ samlet sett er det beste av de opprinnelig utredete alternativene, men vi ser nå også på nye alternativ, etter oppfordring fra NVE og konstruktive innspill som er kommet etter levert søknad.